

Využití korpusů

při výuce češtiny jako cizího jazyka

PLIN022

4.

Co se dnes dozvíte?

- Přínosy DDL
- Nevýhody DDL aneb Neúspěšná aplikace DDL do výuky
- Možné řešení a budoucnost DDL

Opakování

Rozhodněte, jestli jsou následující tvrzení pravdivá.

ANO/NE

Zakladatelem metody DDL je Tim Johns.

Metoda DDL spočívá na deduktivním přístupu k učení.

Metoda DDL je rozvíjena především ve středoškolském prostředí.

Pro DDL jsou typické dvě metody práce (hands-on a hands-off).

Nástroj SKELL nabízí 4 hlavní funkce.

velikonoce

8.27 hits per million

1. **Velikonoce** představují pro křesťany nejvýznamnější církevní svátky.
2. **Velikonoce** jsou brzy tu a je třeba se vybavit.
3. **Velikonoce** v katedrále mají svoji váhu a svou krásu.
4. **Velikonoce** jsou jedním z nejvýznamnějších křesťanských svátků.
5. **Velikonoce** patří k jednomu z nejvýznamnější křesťanských svátků.
6. **Velikonoce** v těchto domácnostech budou určitě krásnější a veselejší.
7. **Velikonoce** jsou každý rok v jinou dobu.
8. **Velikonoce** jsou typické pro konzumaci velkého množství čokolády a jiných sladkostí.
9. **Velikonoce** jsou nejdůležitější křesťanské svátky a také svátky symbolizující příchod jara.
10. **Velikonoce** na venkov přijeli prožít i jejich příbuzní.

Praktický úkol

nástroj **SmartTool**, **Skell**

korpusový manažer **KonText**, korpus **SYN2015**

břicho, **bratr**, **blůza**

→ **4_2024_seminární úkol**

Přínosy DDL

- **autentická a aktuální data**
- lektor je upozaděn
- samostatnost
- „discovery learning”
 - kongnitivní přínos (charakter znalostí)
 - pedagogický přínos (rozvoj autonomního učení,
podpůrné prostředí)
 - motivační přínos (“úspěch”)

Přínosy DDL

- **autentická a aktuální data**
- klíčovou roli má **význam** (slovních) jednotek
slovníky jsou výběrové, nenabízejí všechny ekvivalenty a rozdíly v užití
- **introspekce rodilých mluvčí je omezená**
učitel mnohdy není schopen poskytnout přesnou odpověď
(např. užití či kolokabilita slova; význam *vždyt', přece*)
- informace o stylové charakteristice výrazu (mluvenost x psanost)
- protiklad biflování a práce s uměle vytvořenými modelovými texty

Přínosy DDL

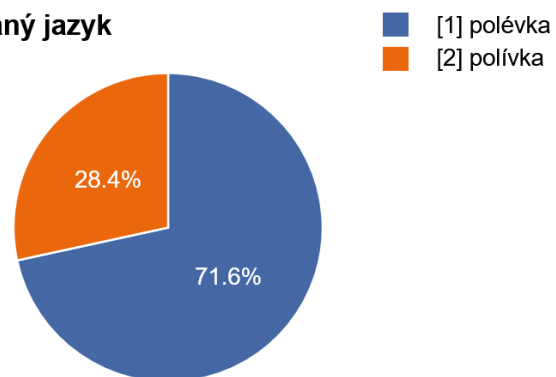
- **výhody a atraktivita** moderních technologií (mladá generace)

jednoduchá tvorba frekvenčních seznamů

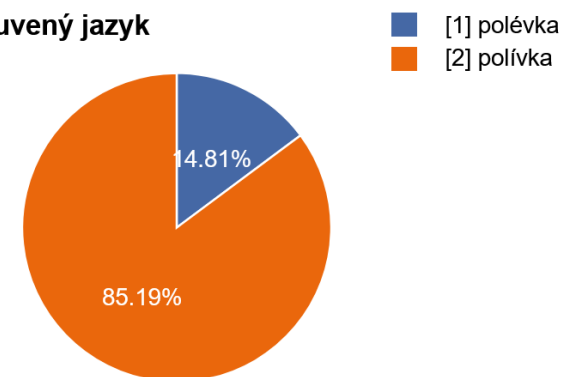
grafické znázornění výsledků

The screenshot shows the SyD application interface. At the top, there is a logo for SyD and two buttons: 'Diachronní' and 'Synchronní'. To the right is a button labeled 'Nový dotaz'. Below these is a search bar with two input fields: '[1] polévka' and '[2] polívka', separated by a plus sign. Below the search bar are several buttons: 'Porovnat varianty', a checked checkbox for 'a=A', an unchecked checkbox for 'lemma', 'Zobrazit adresu dotazu', and a 'Sdílet' button with a Facebook icon.

Psaný jazyk

Mluvený jazyk

Limity DDL

- **autentická data** (nestandardní prvky rodilých mluvčích)
 - obava ze špatných příkladů
- chyby v lemmatizaci a desambiguaci (homonymní tvary)
- korpus je jen **vzorek jazyka!** (periferní prvky se nemusí objevit)
- pouze **doplňková metoda**, nenahradí tradiční výuku
- primárně pro výuku lexika a gramatiky

Limity DDL

technická a časová náročnost

- vyžaduje vybavení (počítač, internet)
- školení lektorů a studentů – práce s počítačem
 - práce s korpusem (korpusem laici)
- hodně práce (příprava – tvorba cvičení, realizace)
- nutnost stálého vzdělávání (nástroje se mění, široká nabídka)
- nedostatek inspirace/materiálů ?

Korpusové otazníky

SYN2015 jako zdrojový korpus

usage-based model je určen 3 makrotypy:

beletrie – publicistika – oborová literatura

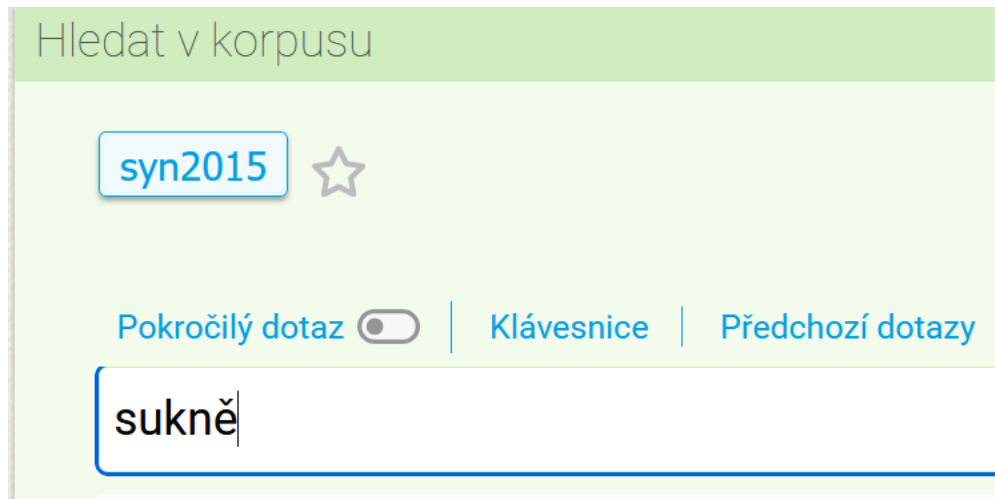
beletrie: 78% próza

morfologický a kolokační profil substantiva je proměnlivý v závislosti na typu komunikátu!

V korpusu syn2015 vyhledejte konkordance pro výraz „sukně“.

(zadejte jednoduchý dotaz)

https://www.korpus.cz/kontext/view?viewmode=kwic&pagesize=40&attrs=word&attrs=lemma&attrs=tag&attr_vmode=mouseover&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.title&ref_max_width=40&q=~4o6QEwSeMg82&cutoff=0

Hledat v korpusu

syn2015 ☆

Pokročilý dotaz | Klávesnice | Předchozí dotazy

sukně

Korpusové otazníky

SYN2015 jako zdrojový korpus

usage-based model je určen 3 makrotypy:

beletrie – publicistika – oborová literatura

beletrie: 78% próza

morfologický a kolokační profil substantiva je proměnlivý v závislosti na typu komunikátu!

Stáhne mi sukni přes boky a zlehka přitiskne tvář k růžové látce kalhotek. Bleskne mi hlavou, že se ty kalhotky vůbec nehodí k modré podprsence; a pak už si přeju jen to, aby mi oboje sundal.

Korpusové otázky

- kontext jazykového vyučování

V obuvi prodávají boty. X Na tento výlet není doporučována vycházková obuv.

- rozlišování významu

V kuchyni na stole ležely noviny. X Má ráda italskou kuchyni.

- idiomatický význam

vyřizovat si s někým účty X platit účty

- chyby ve značkování
- není dostupné obsahové vyhledávání

Příklady dobré praxe

Dana Gablasova: Learn with corpus (discovery - discussion - research info)

<http://wp.lancs.ac.uk/corpusforschools/>

Korpus českého verše

https://versologie.cz/v2/web_content/tools.php?lang=cz

Adrian Zasina

<https://korpus.cz/seminar/327?fbclid=IwAR1kTTIMux8DOYRLQBNn7eCJMAMX608zTBMGONWDCQgrqxFl>

„Nový” korpusový manažer

<http://alpha.korpus.cz/>

Metastudie (DDL nefunguje izolovaně, správné načasování)

Příklady dobré praxe

Dana Gablasova: Learn with corpus (discovery – discussion – research info)

How do people talk about Christmas in spoken British English?

Christmas is one of important traditions in the United Kingdom and thus, naturally, it gets mentioned in informal conversations. In this worksheet, we are going to look at how people talk about Christmas and which topics they speak about. While talking about Christmas, we are going to explore the most common vocabulary and collocations related to the topic using examples and data from the British National Corpus 2014. The student worksheet can be downloaded [here](#), the answer key [here](#).

https://wp.lancs.ac.uk/corpusforschools/files/2020/12/Christmas_handout_ELT.pdf

Příklady dobré praxe

vyhledej maskulina životná a slovo končí na "a"

?

Vyhledej v korpusu:

syn2020

[lc=".*a" & tag="..M.*"]

Odlož

Nahlaš chybu

Manuál

Současný stav

obecně přijímané výhody korpusového přístupu

X

nevyužívání korpusů ve výuce, kritika ze strany pedagogů

možné řešení:

- U. Römer (2006): user-friendly software, spolupráce mezi lingvisty a učiteli, popularizace
- S. Braun (2007): pedagogicky orientovaný korpus
- A. Boulton (2010): DDL součástí kurikula/učebnic
- SCoRe (2014–2020): Lago Institute of Language Sentence Corpus of Remedial English (SCoRE)

<https://score.ddl-study.org/en/>

Grammatical Patterns

Topics

- ☰ Animals 441
- ☰ Body 420
- ☰ Clothing 400
- ☰ Colors 190
- ☰ Emotions 400
- ☰ Family 237
- ☰ Foods 495
- ☰ Materials 219
- ☰ Nationalities 235
- ☰ Professions 616
- ☰ Sports and recreation 450
- ☰ Time 345
- ☰ Transportation 363

Family

ex-husband	5
ex-wife	5
father	5
father-in-law	5
fiancée	5
foster	5
godfather	5
godmother	5
grandchildren	5
granddaughter	5
grandfather	5
grandmother	5
grandparent	5
grandson	5
groom	5
guardian	5
husband	5
kid	5
47 Keywords	Total: 237

Select All

Copy

- 🔊 My **grandfather** was a soldier.
- 🔊 His **grandfather** retired last year.
- 🔊 Her **grandfather** died of cancer recently.
- 🔊 My **grandfather** is fun to be around.
- 🔊 Let's go see how our **grandfather** is doing.